

NHỮNG NGƯỜI "HÁT" BẰNG TAY

Thanh là một cô bé bị câm điếc. Từ nhỏ, em đã sống im lặng trong thế giới đầy âm thanh. Mười sáu tuổi, những thay đổi tâm sinh lý phức tạp Thanh cũng không biết làm thế nào để hỏi cha mẹ. Được giới thiệu, cả gia đình Thanh cùng tham gia học tập tại Câu lạc bộ (CLB) Ngôn ngữ kí hiệu. Hiện tại, Thanh có thể thi bằng xe máy, tự đăng kí kết hôn và có thu nhập từ công việc làm giảng viên tại CLB.

Tới thế kỷ 16, Geronimo Cardano, nhà vật lý người Padua tuyên bố: "Người điếc có thể học tập thông qua giao tiếp bằng kí hiệu". Đây được coi là tiền đề cho việc ra đời ngôn ngữ kí hiệu. Ngôn ngữ kí hiệu là ngôn ngữ chủ yếu được cộng đồng người câm điếc sử dụng, nhằm truyền tải thông tin qua cử chỉ, điệu bộ của cơ thể và nét mặt.

Người câm điếc là một cộng đồng không nhỏ nên việc dạy và học ngôn ngữ kí hiệu rất cần thiết. Trên thế giới, ngôn ngữ kí hiệu đã có lịch sử hình thành và phát triển hàng trăm năm nhưng tại Việt Nam mới bắt đầu

triển khai năm 2000. Tại Hà Nội, nhóm bạn trẻ đầy nhiệt huyết đã tiên phong lập nên CLB Ngôn ngữ kí hiệu vào tháng 10 năm 2006. CLB là nơi chia sẻ, trau dồi kỹ năng sống và nhận thức đúng đắn về người khuyết tật. Chị Lê Thúy Quỳnh, chủ nhiệm CLB cho biết: CLB mở được 30 khóa học ngôn ngữ kí hiệu với 500 học viên và hơn 200 tình nguyện viên, tổ chức nhiều cuộc thi, xây dựng nhiều hoạt động xã hội về trẻ

em, môi trường và người khuyết tật.

CLB đã đứng vững trước nhiều khó khăn và thách thức, bởi tới nay ngôn ngữ kí hiệu vẫn chưa thực sự thống nhất và hoàn thiện trong từng khu vực do sự khác biệt về lịch sử, văn hóa. Chẳng hạn, trong ngôn ngữ kí hiệu cùng chỉ tính từ màu hồng thì tại Hà Nội người ta xoa vào má còn ở TP. Hồ Chí Minh lại chỉ tay vào môi. Tại Việt Nam ngôn ngữ kí hiệu chưa được coi là một ngôn ngữ

chính thống, người dạy ngôn ngữ kí hiệu chưa được gọi là một nghề, chưa có trường đào tạo cũng như chưa có một nguồn quỹ nào cho phiên dịch viên.

Lê Thanh Hoa, Phó chủ nhiệm CLB Ngôn ngữ kí hiệu chia sẻ về niềm đam mê ngôn ngữ không lời: “Suốt 2 tháng trời, ngày nào cũng thế, mình dành tới 22 tiếng một ngày cho việc học ngôn ngữ kí hiệu. Ăn cũng học, thậm chí tối đi ngủ cũng nghĩ đến nó”. Kết quả là chỉ sau 2 tháng, Thanh Hoa có thể là phiên dịch cho chi hội người điếc Hà Nội trong khi với người bình thường khác phải mất ít nhất 6 tháng.

Xuất phát từ mong muốn tạo nhiều kênh thông tin cho người khiếm thính, Lê Thanh Hoa xây dựng nhiều ý tưởng sáng tạo, độc đáo. Mọi người ngạc nhiên và thích thú khi Thanh Hoa “hát bằng tay”, mang âm nhạc tới người khiếm thính. Cô gái ấy cũng là người đề xuất ý tưởng kiểm dẫn chương trình cho Series phim tài liệu văn hóa, lịch sử dành cho người câm điếc. Qua đó, người khiếm thính có thêm hiểu biết về Thủ đô ngàn năm văn hiến. Quan trọng hơn, họ cảm nhận được sự sẻ chia của cộng đồng. Bộ phim đã được in đĩa gửi tặng làm công cụ giảng dạy cho các trường chuyên biệt dành cho người câm

điếc, truyền tải trên youtube, facebook và các diễn đàn. Nhóm làm phim đã giành được phản ứng tích cực từ cộng đồng, đặc biệt từ giới trẻ, thêm nhiều động lực để làm những tập tiếp theo.

Hiện nay, tại Hà Nội chưa có Trung tâm đào tạo ngôn ngữ kí hiệu bài bản, chất lượng cao. Hơn nữa, thêm một người tới CLB ngôn ngữ kí hiệu người khiếm thính sẽ có thêm nhiều chia sẻ và đồng cảm, vì vậy CLB đang thực hiện dự án xây dựng Trung tâm Ngôn ngữ kí hiệu. Đam mê ngôn ngữ kí hiệu tới nỗi Lê Thanh Hoa đã từ bỏ học bổng đi nghiên cứu sinh về phiên dịch ngôn ngữ kí hiệu tại Nhật và không tham gia hội thảo năng cao nhận thức và lãnh đạo cho người khuyết tật ở Thái Lan để tập trung nghiên cứu và làm dự án.

Xây dựng đội ngũ phiên dịch ngôn ngữ kí hiệu đạt yêu cầu cả về số lượng và chất lượng nhằm tiếp tục theo đuổi và phát triển công việc của CLB là mục đích quan trọng của dự án. Sau gần 2 năm ấp ủ, dự án đang được triển khai với 5 lớp học, địa điểm chính tại Trường THCS Trung Vuong-52 Lí Thường Kiệt. Đây là trung tâm duy nhất và hàng đầu ở Hà Nội. Giảng viên là những người thầy đã có bằng sư phạm dành cho người câm điếc ở Đồng Nai, có

giáo Hoa là người trợ giảng đồng thời làm phiên dịch cho thầy và trò. Các thành viên trong CLB đã tập hợp thông tin, tìm nguồn hỗ trợ, xây dựng website và đào tạo ngôn ngữ kí hiệu cho các tổ chức như: Nghị lực sống, Tâm Việt...Người khiếm thính sau khi học tập sẽ được cấp chứng chỉ của Trung tâm, có thể ở lại làm giảng viên, học công nghệ thông tin, làm hướng dẫn viên du lịch...

Một cách nào đó, ngôn ngữ kí hiệu chính là cuộc sống vì nó bắt nguồn từ cuộc sống. Khoa học đã chứng minh chúng ta truyền tải ngôn ngữ 70% thông qua các biện pháp không lời như cử chỉ, điệu bộ, nét mặt... Ngôn ngữ kí hiệu tràn ngập trong cuộc sống thường nhật mà có thể chúng ta không nhận thức. CLB Ngôn ngữ kí hiệu đang từng ngày nỗ lực, giúp người bình thường hoàn thiện hơn 70% khả năng truyền tải thông tin và giúp người khuyết tật mô phỏng, hệ thống hóa kí hiệu thành một ngôn ngữ riêng.

HUYỀN ANH